

บทความวิจัย

คุณค่าด้านการสื่อสารของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ขจร นันทนาการ¹

นฤนาถ ศราภัยวานิช²

อมลยา โกสยิกานนท์³

วานิสรา สุวรรณมงคล⁴

(Received: September 5, 2019; Revised: November 25, 2019; Accepted: December 26, 2019)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของคุณค่าด้านการสื่อสารกับเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานทางการเงินและหน้ารายงานผู้สอบบัญชีฉบับภาษาอังกฤษของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 - 2560 จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ผลการศึกษาพบว่า หน้ารายงานผู้สอบบัญชีแบบใหม่ที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter: KAM) อ่านง่ายกว่ารายงาน

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
E-mail: kajohn.nu.s@rd.go.th

² รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
E-mail: naruanard@gmail.com

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
E-mail: amonlaya.ko@cmu.ac.th (ผู้นิพนธ์หลัก)

⁴ อาจารย์ ภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
E-mail: wanisara.su@cmu.ac.th

ผู้สอบบัญชีที่ไม่มีวรรณคดีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ซึ่งแปลความได้ว่ารายงานแบบใหม่มีคุณค่าในการสื่อสารมากกว่า ในขณะที่เดียวกันยังพบว่า การเขียนหน้ารายงานผู้สอบบัญชีแบบใหม่ที่มีวรรณคดีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) มีโทนของเนื้อหาเป็นลักษณะเชิงลบเพิ่มมากกว่าหน้ารายงานผู้สอบบัญชีเก่าซึ่งไม่มีวรรณคดีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) เนื่องจาก KAM จะมีการรายงานถึงความเสี่ยงที่สำคัญของกิจการ จึงส่งผลให้ลักษณะคำส่วนใหญ่ที่ใช้ในรายงานมีลักษณะเป็นเชิงลบมากขึ้น จากผลการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดคุณค่าด้านการสื่อสารจึงสามารถอนุมานได้ว่า รายงานผู้สอบบัญชีที่มีการสื่อสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) ส่งผลให้การสื่อสารของรายงานผู้สอบบัญชีมีคุณค่าเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น จึงเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีหน้าที่กำกับดูแลเพื่อจะได้นำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้มีการเพิ่มวรรณคดีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) เพื่อเพิ่มคุณค่าของการสื่อสารในหน้ารายงานผู้สอบบัญชี

คำสำคัญ: คุณค่าด้านการสื่อสาร เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ความสามารถในการอ่าน โทนของเนื้อหา รายงานของผู้สอบบัญชี

RESEARCH ARTICLE

Communication Value of Key Audit Matters of Companies in Financials Group Listed on the Stock Exchange of Thailand

Kajohn Nuntathanakan¹

Naruanard Sarapaivanich²

Amonlaya Kosaiyakanont³

Wanitsara Suwanmongkol⁴

Abstract

This study was aimed at examining the association between communication value and Key Audit Matter (KAM) of companies in financials group listed on the Stock Exchange of Thailand. The data were collected primarily from financial reporting and auditors' reports (English version) during 2015 - 2017 of listed companies in financials group on the Stock Exchange of Thailand. Multiple regression analysis was used to assess the model. The findings revealed that the new version of auditor's report with KAM was easier to read than the previous version without KAM which imply that the new auditor's report has more valuable in communication

¹ Graduate Student, Master of Accountancy, Faculty of Business Administration, Chiang Mai University, E-mail: kajohn.nu.s@rd.go.th

² Associate Professor, Ph.D., Department of Accounting, Faculty of Business Administration, Chiang Mai University, E-mail: naruanard@gmail.com

³ Assistant Professor, Ph.D., Department of Accounting, Faculty of Business Administration, Chiang Mai University, E-mail: amonlaya.ko@cmu.ac.th (Corresponding Author)

⁴ Lecturer, Department of Accounting, Faculty of Business Administration, Chiang Mai University, E-mail: wanisara.su@cmu.ac.th

than the previous version. In the meanwhile, the findings shown that the new version of auditor's report with KAM has more negative tone of contents than the one without KAM. Since KAM expanded more information about the company's risk, therefore most of the words disclosed in the auditor's report are more negative. From the results, which are consistent with the concept of communication value, it can be assumed that the auditor's report with additional communication regarding the Key Audit Matter (KAM) increased the value of communication of the auditor's report. These results are beneficial to those who have oversight duties in order to use these information as a guideline to enhance KAM paragraph in the auditor's report, which in turn, increasing the value of the communication on the auditor's report.

Keywords: Communication Value, Key Audit Matters, Readability, Tone, Auditor's Report

บทนำ

จากอดีตที่ผ่านมาพบว่า รายงานของผู้สอบบัญชีได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ใช้รายงานทางการเงินได้รับประโยชน์ที่ตรงกับความต้องการ รวมถึงเพื่อเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นต่องานการตรวจสอบและรายงานทางการเงิน คณะกรรมการมาตรฐานการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นระหว่างประเทศ (International Auditing and Assurance Standards Board: IAASB) จึงได้จัดให้มีการพัฒนาปรับปรุงมาตรฐานการสอบบัญชีระหว่างประเทศ (International Standard on Auditing: ISA) ขึ้น ซึ่งหนึ่งในหัวข้อที่มีการปรับปรุง คือ การให้ผู้สอบบัญชีรายงานเกี่ยวกับ “เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ” (Key Audit Matters: KAM) ไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีด้วย เพื่อเป็นการเพิ่มการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานผู้สอบบัญชี เพื่อให้ตรงกับความต้องการและเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับประเทศไทย ทางสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ได้กำหนดให้ใช้รายงานของผู้สอบบัญชีแบบใหม่ที่เพิ่มเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) สำหรับรายงานทางการเงินที่มีรอบระยะเวลาสิ้นสุดในหรือหลังวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559 เป็นต้นไป (Federation of Accounting Professions, 2015a) ทั้งนี้ รายงานของผู้สอบบัญชีแบบใหม่นี้จะทำให้ผู้สอบบัญชีต้องเพิ่มความใส่ใจในเรื่องที่ต้องการสื่อสารในรายงานของผู้สอบบัญชีมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลทำให้ผู้สอบบัญชีต้องใช้ความรู้ความสามารถอย่างมากในการเลือกเรื่องที่จะเห็นว่ามีความสำคัญในการตรวจสอบรายงานทางการเงินปัจจุบันและนำเสนอในรายงานของผู้สอบบัญชี (KPMG, 2016; Tangruenrat, 2015b) ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในรายงานผู้สอบบัญชีรูปแบบใหม่ซึ่งมีการเพิ่มวรรค “เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ” จึงน่าจะส่งผลถึงคุณค่าด้านการสื่อสาร เนื่องจากในรายงานผู้สอบบัญชีมีการสื่อสารข้อมูลส่วนเพิ่มที่เป็นประโยชน์ที่ผู้สอบบัญชีตรวจพบให้กับผู้ใช้รายงานทางการเงินมากขึ้น (Smith, 2016)

จากการศึกษาในอดีตพบว่ามีหลายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณค่าด้านการสื่อสารของรายงานผู้สอบบัญชี เช่น ขนาดของกิจการ ราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี อายุของกิจการ ความผันผวนของกำไร และผู้สอบบัญชี เป็นต้น

(Henry, 2008; Li, 2008; Smith, 2016) ทั้งนี้ งานวิจัยส่วนใหญ่ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมตัวอย่างมาจากประเทศที่พัฒนาแล้ว สำหรับประเทศไทยนั้นพบว่าการศึกษเกี่ยวกับ KAM ยังมีอยู่อย่างจำกัด เนื่องจากยังอยู่ในช่วงเริ่มแรกของการถือปฏิบัติ อีกทั้งยังไม่มีงานวิจัยใดที่ทำการศึกษเกี่ยวกับคุณค่าด้านการสื่อสารของ KAM โดยตรง ดังนั้นจึงไม่สามารถนำผลการศึกษาจากงานวิจัยในอดีตซึ่งมาจากกลุ่มตัวอย่างในประเทศที่พัฒนาแล้วมาอนุมานใช้กับประเทศไทยซึ่งมีบริบทต่างกัน

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องคุณค่าด้านการสื่อสารกับเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากกลุ่มอุตสาหกรรมการเงินถือว่ามีมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศเป็นอย่างมาก อีกทั้งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าตามราคาตลาดสูงเป็นอันดับสองรองจากกลุ่มทรัพยากรเมื่อเทียบกับกลุ่มอุตสาหกรรมรวมทั้งหมดในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้รายงานทางการเงินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สภาวิชาชีพบัญชี ในการนำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการกำหนดรูปแบบของรายงานผู้สอบบัญชีต่อไป

วัตถุประสงค์งานวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าด้านการสื่อสารกับเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. รายงานผู้สอบบัญชี

รายงานของผู้สอบบัญชีถือเป็นเครื่องมือหนึ่งในการติดต่อสื่อสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนและเป็นทางการเกี่ยวกับข้อสรุปจากการปฏิบัติงาน

ของผู้สอบบัญชีไปยังผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งหมายรวมถึงผู้ถือหุ้น ผู้บริหารพนักงาน
ของกิจการ เจ้าหนี้ ผู้ลงทุน หน่วยงานราชการ และบุคคลทั่วไป (Tangruenrat,
2015c)

สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันผู้สอบบัญชีได้ยึดแนวทางการออก
รายงานของผู้สอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 700 เรื่องรายงานของ
ผู้สอบบัญชีต่องบการเงิน ซึ่งได้กำหนดให้ผู้สอบบัญชีเป็นผู้ตรวจสอบและ
รายงานความถูกต้องของรายงานทางการเงิน (Federation of Accounting
Professions, 2015b)

ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2559 มาตรฐานการสอบบัญชีรหัส 700 ได้มีการ
ปรับปรุงใหม่เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นต่องานการตรวจสอบและงบการเงิน รวมถึง
ความโปร่งใสให้สูงขึ้น นอกจากนี้ยังเชื่อว่ามาตรฐานฉบับปรับปรุงใหม่จะส่งผล
ให้รายงานของผู้สอบบัญชีมีการสื่อสารข้อมูลที่มีคุณค่าเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการ
เปลี่ยนแปลงรายงานของผู้สอบบัญชีดังกล่าวเป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้ใช้
รายงานทางการเงิน นักลงทุน รวมถึงผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล โดยมาตรฐาน
ฉบับนี้มีผลบังคับใช้สำหรับการตรวจสอบงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนใน
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือบริษัทอื่นที่จะนำไปปฏิบัติใช้ด้วยความ
สมัครใจ สำหรับการตรวจสอบงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาสิ้นสุดในหรือหลัง
วันที่ 31 ธันวาคม 2559

งานวิจัยของ Tangruenrat (2015a) วิเคราะห์ถึงการเปลี่ยนแปลงใน
แต่ละองค์ประกอบของรายงานผู้สอบบัญชี พบว่า นอกเหนือจากการระบุเนื้อหา
ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีและวิธีการสอบบัญชีที่ละเอียดขึ้นแล้ว รายงาน
ของผู้สอบบัญชีแบบใหม่มีส่วนเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเพียงเรื่องของการให้ผู้สอบ
บัญชีเขียนรายงานเพิ่มเติมภายใต้หัวข้อ “เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ” (KAM)
เท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากการเขียนหัวข้อดังกล่าวเป็นเรื่องใหม่และไม่มี
รูปแบบที่แน่นอน ผู้ใช้งบการเงินจึงอาจจะได้เห็นการเขียนรายงานในเรื่อง
ดังกล่าวที่มีความหลากหลาย ดังนั้น แม้ว่าจะมีการปรับปรุงรายงานของผู้สอบ
บัญชีเป็นรูปแบบใหม่แต่กระบวนการในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชียังคง
เหมือนเดิม มีเพียงการเพิ่มเติมในส่วนของการเขียนรายงานของผู้สอบบัญชี

ให้ชัดเจนขึ้นเท่านั้น โดยมีการเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสื่อสารในเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือเพิ่มวรรคเรื่องสำคัญในการสอบบัญชี (KAM)

2. เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

มาตรฐานการสอบบัญชี 701 การสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมคุณค่าของการสื่อสารในรายงานของผู้สอบบัญชี ช่วยผู้ใช้งบการเงินในการทำความเข้าใจกิจการและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับดุลยพินิจที่สำคัญของผู้สอบบัญชี (Federation of Accounting Professions, 2015b)

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบถือเป็นเรื่องสำคัญที่สุดที่ผู้สอบบัญชีต้องการสื่อสารกับผู้มีส่วนที่ในการกำกับดูแล และเห็นว่าเป็นเรื่องที่ควรนำเสนอในรายงานของผู้สอบบัญชี ซึ่งได้แก่ (1) เรื่องที่มีความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญหรือเกี่ยวกับดุลยพินิจที่สำคัญของผู้สอบบัญชี (2) เรื่องหรือประเด็นปัญหาที่สำคัญที่ผู้สอบบัญชีพบในระหว่างการสอบบัญชี รวมถึงการได้รับหลักฐานที่เหมาะสมอย่างเพียงพอ และ (3) สถานการณ์ที่ทำให้ผู้สอบบัญชีต้องมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกี่ยวกับแผนกลยุทธ์การสอบบัญชี รวมถึงผลที่เกิดจากการระบุจุดบกพร่องที่สำคัญในระบบควบคุมภายใน ซึ่งผู้สอบบัญชีต้องใช้ดุลยพินิจในการเลือกว่าเรื่องใดเป็นเรื่องสำคัญที่ควรนำเสนอในรายงานของผู้สอบบัญชี ทั้งนี้ การนำเสนอ KAM จะบังคับใช้กับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เท่านั้น

3. คุณค่าด้านการสื่อสาร

ในบริบทของการรายงานเรื่องสำคัญในรายงานของผู้สอบบัญชี “คุณค่าในการสื่อสาร” หมายถึง ประโยชน์ในการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่ผู้สอบบัญชีได้มีการถ่ายทอดและสื่อสารตามดุลยพินิจผ่านหน้ารายงานผู้สอบบัญชีไปยังผู้ใช้งบการเงิน ซึ่งได้แก่ หน่วยงานกำกับดูแล ผู้ถือหุ้น นักลงทุน ผู้บริหารและพนักงานในองค์กร เจ้าหนี้ หน่วยงานราชการ และบุคคลทั่วไป

4. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาคุณค่าด้านการสื่อสาร พบว่า การศึกษาส่วนใหญ่พบว่ามาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในต่างประเทศ ซึ่งมีทั้งการวัดคุณค่าด้านการสื่อสารโดยใช้ความสามารถในการอ่าน และการพิจารณาจากลักษณะเนื้อหาของสารที่ต้องการสื่อ ในส่วนของการศึกษาที่เกี่ยวกับความสามารถในการอ่านพบว่า Li (2008) ได้ทำการศึกษาโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 55,719 ข้อมูล จากตลาดหลักทรัพย์ในประเทศสหรัฐอเมริกาในระหว่างปี ค.ศ. 1994 - 2004 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านของรายงานประจำปี กำไร และเสถียรภาพของกำไรของบริษัท ผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่ารายงานประจำปีของกิจการที่มีกำไรต่ำจะอ่านได้ยากกว่ารายงานประจำปีของกิจการที่มีกำไรสูง และรายงานประจำปีที่อ่านง่ายจะส่งผลให้กิจการมีเสถียรภาพของกำไร ซึ่งสามารถแปลความได้ว่า หากสารที่ผู้ส่งสารต้องการส่งสามารถอ่านได้ง่ายจะส่งผลให้ผู้รับสารนั้นมีความเข้าใจในสารที่ผู้ส่งสารตั้งใจส่งออกไป ซึ่งจะส่งผลต่อคุณค่าในการสื่อสาร และทำให้ผู้รับสารได้รับประโยชน์จากการใช้สารนั้น

สำหรับการศึกษาที่สนับสนุนแนวคิดการวัดคุณค่าในการสื่อสาร โดยพิจารณาจากเนื้อหาของสาร ซึ่งอาจมีทั้งลักษณะเชิงบวก เชิงลบ หรือเป็นกลางขึ้นอยู่กับลักษณะของคำที่ใช้นั้น สามารถอ้างอิงได้จากการศึกษาของ Henry (2008) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของเนื้อหาของสารประกาศกำไรกับการตอบสนองของนักลงทุนในกิจการไตรมาสในระหว่างช่วงปี ค.ศ. 1998 - 2002 และผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าลักษณะของเนื้อหาในการประกาศกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนเกินปกติ

ทั้งนี้ พบว่า Smith (2016) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณค่าของการสื่อสาร โดยพิจารณาเชื่อมโยงระหว่างการวัดคุณค่าด้านการสื่อสารจากความสามารถในการอ่าน และการวัดคุณค่าด้านการสื่อสารจากลักษณะของเนื้อหาเข้าในการศึกษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในสหราชอาณาจักร ซึ่งในการศึกษาของ Smith (2016) จะแยกพิจารณาคุณค่าในการสื่อสารเป็น 2 ส่วน ซึ่งได้แก่ ความสามารถในการอ่าน (Readability) หมายถึง การที่ผู้ใช้รายงานทางการเงิน (ผู้รับข้อมูล) มีความเข้าใจเนื้อหาในรายงานของผู้สอบบัญชีที่มี

วรรณคดีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบตรงกับสิ่งที่ผู้สอบบัญชี (ผู้ส่งสาร) ต้องการสื่อสาร ในส่วนของโทนของเนื้อหา (Tone) หมายถึง ลักษณะอารมณ์หรือความรู้สึก (Feeling) ของเนื้อหาในรายงานของผู้สอบบัญชีที่สื่อสารในวรรณคดีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ผลการศึกษาพบว่า รายงานผู้สอบบัญชีแบบมีวรรณคดี KAM อ่านง่ายกว่าและมีเนื้อหาซึ่งรายงานเป็นลักษณะเชิงลบมากกว่าหน้ารายงานผู้สอบบัญชีที่ไม่มีวรรณคดี KAM ซึ่งสอดคล้องกับผลของการศึกษาจาก Datejarutsri, Sampet, and Kosaiyakanont (2019) ซึ่งทำการศึกษเกี่ยวกับคุณค่าด้านการสื่อสารของ KAM โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในระหว่างปี พ.ศ. 2558 - 2560 รวมจำนวนทั้งสิ้น 239 ข้อมูล ซึ่งผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่ารายงานของผู้สอบบัญชีแบบใหม่ภายใต้มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 700 และรหัส 701 ที่มีการนำเสนอในเรื่อง KAM สามารถอ่านได้ง่ายกว่า และมีลักษณะเนื้อหาในเชิงลบมากกว่ารายงานของผู้สอบบัญชีแบบที่ไม่มีการนำเสนอเรื่อง KAM

กรอบแนวคิดและการพัฒนาสมมติฐาน

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่ารายงานของผู้สอบบัญชีถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้สอบบัญชีใช้ในการสื่อสารกับผู้ไ้รายงานทางการเงิน ยิ่งไปกว่านั้น The International Auditing and Assurance Standards Board: IAASB ยังเชื่อว่าร่างรายงานของผู้สอบบัญชีรูปแบบใหม่จะมีส่วนช่วยให้ผู้ไ้รายงานของผู้สอบบัญชีได้รับข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจมากขึ้น เนื่องจากผู้สอบบัญชีต้องมีการใช้ดุลยพินิจอย่างเต็มที่เพื่อคัดสรรหัวข้อสำคัญในการนำเสนอเรื่องสำคัญจากสอบบัญชี เพื่อให้การเปิดเผยข้อมูลมีความโปร่งใส ทันเวลา และเป็นการให้สัญญาณเตือนภัยกับผู้ไ้รายงานทางการเงินเพื่อให้ผู้ไ้รายงานทางการเงินสามารถรับมือกับวิกฤตการณ์ทางการเงินได้อย่างทันเวลา (Pornupatham & Vichitsarawong, 2014) ดังนั้น การสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีจึงถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญซึ่งน่าจะสามารถเพิ่มคุณค่า

ในการสื่อสารรายงานของผู้สอบบัญชีได้ จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จึงกำหนดสมมติของงานวิจัย ดังนี้

H: รายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรณคดีสำคัญในการตรวจสอบมีความสัมพันธ์กับคุณค่าด้านการสื่อสาร

เพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Smith (2016) งานวิจัยครั้งนี้พิจารณาวัตถุประสงค์ของการสื่อสารผ่านตัวแปร 2 ตัว ได้แก่ การวิเคราะห์ความสามารถในการอ่าน (Readability) และโทนของเนื้อหา (Tone) จากการศึกษาพบว่า รายงานผู้สอบแบบใหม่ตามมาตรฐานการสอบบัญชี ISA 700 สามารถสื่อสารได้ในลักษณะที่สามารถเข้าถึงได้ และมีความหมายต่อผู้ใช้งบการเงิน ดังนั้น จะเห็นได้ว่ารายงานของผู้สอบบัญชีแบบใหม่ที่มีวรรณคดีสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) สามารถอ่านได้ง่ายกว่ารายงานของผู้สอบบัญชีรูปแบบเก่าที่ไม่มีวรรณคดีสำคัญในการตรวจสอบ ทั้งนี้เนื่องมาจากรายงานผู้สอบบัญชีแบบใหม่มีวัตถุประสงค์ที่จะเพิ่มคุณค่าของการสื่อสารในรายงานผู้สอบบัญชี เพื่อให้ผู้ใช้รายงานทางการเงินมีความเข้าใจเกี่ยวกับกิจการ และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับดุลพินิจที่สำคัญของผู้สอบบัญชี จึงมีการใช้คำที่มีความซับซ้อนและจำนวนคำในประโยคน้อยลง เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินเกิดความเข้าใจในข้อมูลที่สื่อสารได้ตรงกับเจตนาของผู้สอบบัญชีได้ดีขึ้น จากแนวคิดข้างต้นจึงพัฒนาเป็นสมมติฐานข้อที่ 1 ของงานวิจัยครั้งนี้

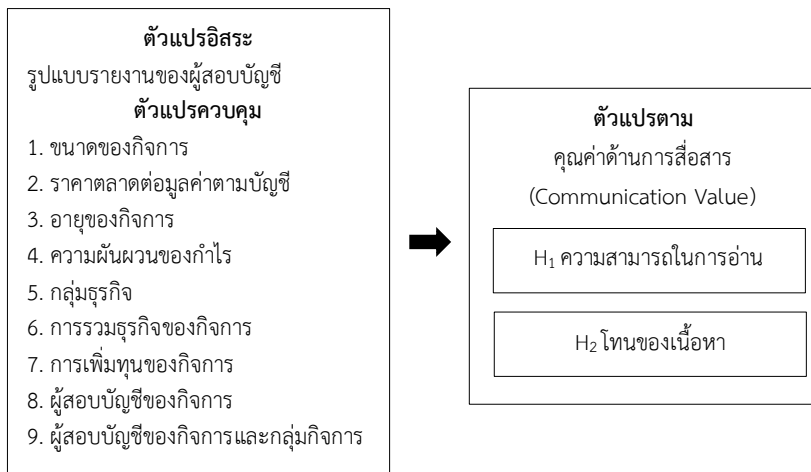
H₁: รายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรณคดีสำคัญในการตรวจสอบอ่านง่ายกว่ารายงานของผู้สอบบัญชีที่ไม่มีวรรณคดีสำคัญในการตรวจสอบ

นอกจากนี้ Smith (2016) ยังพบว่า รายงานผู้สอบบัญชีแบบใหม่ที่มีวรรณคดีสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) มีการใช้คำในลักษณะเชิงลบมากกว่ารายงานผู้สอบบัญชีแบบเก่าที่ไม่มีวรรณคดีสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาในวรรณคดีสำคัญในการตรวจสอบเป็นเรื่องที่ผู้สอบบัญชีเห็นว่าเป็นเรื่องที่มีนัยสำคัญที่สุด และมีความเสี่ยงสูงในการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อ

ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ดังนั้น หากรายงานผู้สอบบัญชีแบบใหม่ที่มีพรรค
เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) จะมีคุณค่าด้านการสื่อสารจะต้องสามารถ
ถ่ายทอดเรื่องดังกล่าวได้ตรงกับเจตนาของวรรคนี้ จึงทำให้ค่าที่ใช้ส่วนใหญ่เป็น
ค่าที่มีลักษณะในเชิงลบมากกว่าเชิงบวก ดังนั้นจึงพัฒนาเป็นสมมติฐานข้อที่ 2
ของงานวิจัยครั้งนี้

H₂: รายงานผู้สอบบัญชีที่มีพรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมี
ความสัมพันธ์เชิงลบกับโทนของเนื้อหา

กรอบแนวคิดของงานวิจัยสามารถแสดงได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. ขอบเขตประชากร

เนื่องจากในปี พ.ศ. 2559 เป็นปีที่ผู้สอบบัญชีต้องเพิ่มความใส่ใจใน
เรื่องที่ต้องการสื่อสารในรายงานของผู้สอบบัญชี ดังนั้น เพื่อศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างคุณค่าด้านการสื่อสารกับหน้ารายงานผู้สอบบัญชีที่เพิ่มวรรค KAM และ

หน้ารายงานผู้สอบบัญชีที่ไม่มีวรรค KAM ในการศึกษาครั้งนี้จึงเก็บรวบรวมข้อมูลของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2558 - 2560

ดังนั้น ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 58 บริษัท ซึ่งประกอบด้วย ธนาคารจำนวน 11 ราย เงินทุนและหลักทรัพย์จำนวน 31 ราย ประกันภัยและประกันชีวิตจำนวน 16 ราย สำหรับระยะเวลา 3 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2558 - 2560 รวมข้อมูลประชากรที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งสิ้นจำนวน 174 ข้อมูล (The Stock Exchange of Thailand, 2017)

ตารางที่ 1

จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา

	ปี พ.ศ. 2558	ปี พ.ศ. 2559	ปี พ.ศ. 2560	รวม
ธนาคาร	11	11	11	33
เงินทุนและหลักทรัพย์	31	31	31	93
ประกันภัยและประกันชีวิต	16	16	16	48
รวม	58	58	58	174

หน่วย : จำนวนบริษัท

2. วิธีการศึกษา

การศึกษานี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานทางการเงินและหน้ารายงานผู้สอบบัญชีฉบับภาษาอังกฤษที่มีการเผยแพร่ไว้ในเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 174 ชุดข้อมูล

3. แบบจำลองที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบจำลองในการศึกษาที่พัฒนามาจากงานวิจัยของ Smith (2016) ซึ่งได้ทำการปรับให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยมากขึ้น

โดยการปรับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการพิเศษออกเนื่องจากประเทศไทยได้มีการยกเลิกการแสดงรายการพิเศษในรายงานทางการเงิน และมีการดัดตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประเภทของอุตสาหกรรมออก เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมการเงินเพียงอุตสาหกรรมเดียว จากที่กล่าวมาข้างต้น แบบจำลองที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

$$\begin{aligned} \text{Communication Value} = & \beta_0 + \beta_1 \text{NEWOPINION}_{it} + \beta_2 \text{SIZE}_{it} + \beta_3 \text{MB}_{it} + \\ & \beta_4 \text{AGE}_{it} + \beta_5 \text{EARN_VOL}_{it} + \beta_6 \text{NBSEG}_{it} + \\ & \beta_7 \text{ACQUISITION}_{it} + \beta_8 \text{SEO}_{it} + \beta_9 \text{BIGN}_{it} + \\ & \beta_{10} \text{COMBINED_OP}_{it} + \varepsilon \end{aligned}$$

ทั้งนี้ คุณค่าด้านการสื่อสาร (Communication Value) สามารถวัดได้จาก 2 ตัวแปร คือ ความสามารถในการอ่าน (Readability) และโทนของเนื้อหา (Tone) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{Readability} = & \beta_0 + \beta_1 \text{NEWOPINION}_{it} + \beta_2 \text{SIZE}_{it} + \beta_3 \text{MB}_{it} + \\ & \beta_4 \text{AGE}_{it} + \beta_5 \text{EARN_VOL}_{it} + \beta_6 \text{NBSEG}_{it} + \dots (H_1) \\ & \beta_7 \text{ACQUISITION}_{it} + \beta_8 \text{SEO}_{it} + \beta_9 \text{BIGN}_{it} + \\ & \beta_{10} \text{COMBINED_OP}_{it} + \varepsilon \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Tone} = & \beta_0 + \beta_1 \text{NEWOPINION}_{it} + \beta_2 \text{SIZE}_{it} + \beta_3 \text{MB}_{it} + \\ & \beta_4 \text{AGE}_{it} + \beta_5 \text{EARN_VOL}_{it} + \beta_6 \text{NBSEG}_{it} + \dots (H_2) \\ & \beta_7 \text{ACQUISITION}_{it} + \beta_8 \text{SEO}_{it} + \beta_9 \text{BIGN}_{it} + \\ & \beta_{10} \text{COMBINED_OP}_{it} + \varepsilon \end{aligned}$$

โดยที่ตัวแปรในแบบจำลองและการวัดค่าตัวแปรสามารถสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 2

ตัวแปรและการวัดค่าตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	การวัดค่า
ตัวแปรตาม: คุณค่าด้านการสื่อสาร ซึ่งพิจารณาจาก	
Readability	ความสามารถในการอ่านวัดโดยใช้ Fog Index เป็นดัชนีที่ใช้สำหรับการทดสอบความสามารถในการอ่าน ซึ่งสามารถคำนวณได้จาก: $\text{Fog Index} = (\text{จำนวนคำเฉลี่ยต่อประโยค} + \text{ร้อยละของคำที่ซับซ้อน}) \times 0.4$ การอ่านค่าดัชนี Fog Index สามารถแปลความได้โดยถ้าการวัดค่าออกมาแล้วมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 12 หมายความว่าข้อความนั้นมีความยากต่อการอ่าน แต่หากค่าที่ได้ออกมามีค่าน้อยกว่า 12 หมายความว่าข้อความนั้นมีความง่ายต่อการอ่าน (Li, 2008)
Tone	โทนของเนื้อหา วัดโดยแบ่งตาม Bill McDonald's Word List (Dictionary) ซึ่งแบ่งตามลักษณะของคำเป็นลักษณะเชิงบวก (Positive) ลักษณะเชิงลบ (Negative) ซึ่งสามารถคำนวณได้จาก: $\text{Tone} = (\text{Positive} - \text{Negative}) / (\text{Positive} + \text{Negative})$
ตัวแปรอิสระ	
NEWOPINION	รูปแบบรายงานของผู้สอบบัญชีโดยกำหนดให้: 1 = หนักรายงานผู้สอบบัญชีแบบใหม่มีวรรค KAM, และ 0 = หนักรายงานผู้สอบบัญชีแบบเก่าไม่มีวรรค KAM
ตัวแปรควบคุม (เครื่องหมายคาดการณ์ต่อคุณค่าในการสื่อสาร)	
SIZE	ขนาดของกิจการวัดจากลอการิทึมของ สินทรัพย์รวม ณ วันสิ้นปี (-) จากการศึกษาของ Smith (2016) และ Li (2008)
MB	ราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชีสามารถวัดจากมูลค่าตลาด ณ วันสิ้นปีหารด้วยมูลค่าตามบัญชี ณ วันสิ้นปี (-) จากการศึกษาของ Smith (2016)
AGE	อายุของกิจการวัดโดยนับจำนวนปีตั้งแต่ปีที่เสนอขายหุ้นครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจนถึงปีที่เก็บข้อมูล (+) จากการศึกษาของ Li (2008)

ตารางที่ 2

ตัวแปรและการวัดค่าตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย (ต่อ)

ตัวแปร	การวัดค่า
EARN_VOL	ความผันผวนของกำไรวัดจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกำไรสำหรับรอบระยะเวลาบัญชี 5 ปีย้อนหลัง (-) จากการศึกษาของ Smith (2016) และ Li (2008)
NBSEG	กลุ่มธุรกิจวัดจากลอการิทึมของจำนวนกลุ่มธุรกิจ (-) จากการศึกษาของ Smith (2016)
ACQUISITION	การรวมธุรกิจ กำหนดให้ 1 = มีค่าใช้จ่ายในการรวมธุรกิจ, 0 = อื่นๆ (-) จากการศึกษาของ Smith (2016)
SEO	การเพิ่มทุนของกิจการ กำหนดให้ 1 = มีการเพิ่มทุน, 0 = อื่นๆ (-) จากการศึกษาของ Smith (2016) และ Li (2008)
BIGN	ผู้สอบบัญชีของกิจการ กำหนดให้ 1 = ผู้สอบบัญชีของกิจการมาจากสำนักงานบัญชี BIG 4 , 0 = อื่นๆ (-) จากการศึกษาของ Smith (2016)
COMBINED_OP	ผู้สอบบัญชีของกิจการและกลุ่มกิจการสามารถ กำหนดให้ 1= ผู้สอบบัญชีของกิจการและกลุ่มกิจการเป็นสำนักงานเดียวกัน, 0 = อื่นๆ (-) จากการศึกษาของ Smith (2016)

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องคุณค่าด้านการสื่อสารของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมการเงินในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากข้อมูล 174 ข้อมูล ได้นำมาประมวลผลและวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามแบบจำลองที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ค่าสถิติที่ใช้ในการศึกษาในส่วนนี้ประกอบด้วย ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(Standard Deviation) โดยค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาสามารถสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 3

ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

		READABILITY	tone	SIZE	MB	AGE	EARN_VOL	NBSEG
ปี พ.ศ. 2558 N=174	Min	19.39	-1.00	5.90	0.42	1.00	13.01	0.00
	Max	53.74	1.00	9.45	11.15	41.00	8,282.65	1.81
	Mean	36.43	-0.42	7.23	1.80	20.12	860.53	0.89
	S.D.	6.57	0.55	0.99	1.84	11.58	1,770.39	0.47
ปี พ.ศ. 2559 N=174	Min	18.43	-1.00	5.91	0.49	2.00	11.53	0.00
	Max	27.48	-0.04	9.47	11.08	42.00	4,857.73	1.83
	Mean	22.79	-0.83	7.27	1.88	21.12	685.08	0.91
	S.D.	2.09	0.19	0.98	1.89	11.58	1,154.92	0.47
ปี พ.ศ. 2560 N=174	Min	18.02	-1.00	5.91	0.50	3.00	12.18	0.00
	Max	27.33	-0.30	9.49	9.97	43.00	4,777.92	1.76
	Mean	22.53	-0.86	7.31	2.05	22.12	652.88	0.90
	S.D.	2.04	0.18	0.98	1.84	11.58	1,142.86	0.43

ผลการศึกษาในตารางที่ 3 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยของ Fog Index ในรายงานผู้สอบบัญชีปี พ.ศ. 2558 - 2560 มีแนวโน้มลดลง (36.43 22.79 และ 22.53 ตามลำดับ) เนื่องจากการแปลความหมายของค่า Fog Index นั้น ถ้าค่า Fog Index มีคะแนนสูงจะแปลความได้ว่าสารนั้นอ่านยาก ดังนั้น จากผลการศึกษาเบื้องต้นนี้จึงแปลความได้ว่า หนักรายงานของผู้สอบบัญชีสามารถอ่านได้ง่ายขึ้นตามลำดับ และขณะเดียวกันเนื้อหาในรายงานผู้สอบบัญชีมีลักษณะของเนื้อหาเชิงลบมากขึ้น (-0.42 -0.83 และ -0.86 ตามลำดับ) ส่วนค่าเฉลี่ยของตัวแปรขนาดกิจการมีค่าสูงสุดในปี พ.ศ. 2560 เท่ากับ 7.31 ซึ่งคิดเป็นมูลค่าของสินทรัพย์ 281,839 ล้านบาท และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.98 สำหรับมูลค่าตลาดของกิจการ

มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.05 ส่วนอายุเฉลี่ยของกิจการอยู่ในช่วง 20 - 22 ปี ความผันผวนของกำไรสูงสุดในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 860.53 ล้านบาท ในขณะที่ค่าเฉลี่ยตัวแปรกลุ่มธุรกิจอยู่ระหว่าง 0.89 - 0.91 หรือระหว่าง 10 - 13 บริษัท

ค่าเฉลี่ยจากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า กิจการส่วนใหญ่ไม่มีการรวมธุรกิจ ผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่มาจากสำนักงานบัญชี Big 4 และผู้สอบบัญชีของบริษัทและกลุ่มกิจการส่วนใหญ่มาจากสำนักงานเดียวกัน

ตารางที่ 4

ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรเชิงหุ่นที่ใช้ในการศึกษา

ปี พ.ศ.	ตัวบ่งชี้	NEWOPINION	SEO	BIGN	COMBINED_OP	ACQUISITION
2558 N=174	0	58 (100.00)	36 (62.10)	11 (19.00)	23 (39.70)	55 (94.80)
	1	0 (0)	22 (37.90)	47 (81.00)	35 (60.30)	3 (5.20)
2559 N=174	0	0 (0)	47 (81.00)	9 (15.50)	23 (39.70)	56 (96.60)
	1	58 (100.00)	11 (19.00)	49 (84.50)	35 (60.30)	2 (3.40)
2560 N=174	0	0 (0)	45 (77.60)	8 (13.80)	24 (41.40)	54 (93.10)
	1	58 (100.00)	13 (22.40)	50 (86.20)	34 (58.60)	4 (6.90)

หมายเหตุ : บรรทัดบน (ตัวหนา) แสดงจำนวน, บรรทัดล่าง (ตัวเอียง) แสดงร้อยละ

2. การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

จากตารางที่ 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรควบคุม พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ความสามารถในการอ่านข้อความมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับลักษณะของเนื้อหาโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.409

ตารางที่ 5

ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

	READABILITY	TONE	SIZE	MB	AGE	EARN_VOL
TONE	0.409**					
SIZE	-0.044	-0.020				
MB	-0.040	0.086	-0.027			
AGE	-0.135	-0.034	0.408**	-0.383**		
EARN_VOL	0.018	0.048	0.775**	-0.073	0.454**	
NBSEG	0.053	-0.058	0.448**	0.131	0.188*	0.309**

หมายเหตุ: ** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ * คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นอกจากนี้ยังพบว่า อายุของกิจการ ความผันผวนของกำไร และขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 แต่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี ส่วนความผันผวนของกำไรไม่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับขนาดของกิจการ และกลุ่มธุรกิจของกิจการ แต่ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับกลุ่มธุรกิจของกิจการโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.454 0.408 -0.383 0.775 0.309 และ 0.448 ตามลำดับ ทั้งนี้ พบว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อายุของกิจการมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับกลุ่มธุรกิจของกิจการ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.188

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามแบบจำลองที่ใช้ในการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามแบบจำลองที่ใช้ในการวิจัย
สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ในแต่ละสมมติฐานได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามแบบจำลองที่ใช้ในการวิจัย

	H ₁ (Readability)		H ₂ (Tone)	
	coefficient	t-statistics	coefficient	t-statistics
NEWOPINION	-13.735	-20.803**	-0.424	-7.163**
SIZE	-0.172	-0.310	-0.006	-0.111
MB	-0.233	-1.259	0.030	1.814
AGE	-0.053	-1.553	0.002	0.605
EARN_VOL	-0.000	-0.904	-0.006	0.210
NBSEG	1.032	1.312	-0.081	-1.152
ACQUISITION	0.953	-0.668	0.125	0.975
SEO	-0.392	-0.540	0.011	0.162
BIGN	-0.951	-1.083	-0.048	-0.608
COMBINED_OP	2.366	3.268**	0.020	0.301
Adjust R ²	0.737		0.229	

หมายเหตุ : ** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ * คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า ตามแบบจำลองของสมมติฐาน H₁ มีค่า Adjust R² เท่ากับ 0.737 แสดงให้เห็นว่าตัวแบบจำลองมีความเหมาะสม โดยตัวแปรหลักซึ่งได้แก่ รายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรค KAM มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับความสามารถในการอ่าน (ซึ่งวัดจากคะแนน Fog Index) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -13.735 และมีค่า t-statistics เท่ากับ -20.803 ซึ่งหมายความว่า เมื่อมีการรายงานวรรค KAM ในรายงานผู้สอบบัญชีจะทำให้คะแนนของ Fog Index ลดลง โดยคะแนน Fox Index ที่ลดลงแปลว่าสารนั้นอ่านได้ง่ายขึ้น ดังนั้นจึงสามารถแปลความได้ว่า

รายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรค KAM ส่งผลให้ผู้รับสารอ่านได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ H_1 ของงานวิจัยที่ตั้งไว้

สำหรับสมมติฐาน H_2 พบว่า ค่า Adjust R^2 เท่ากับ 0.229 โดยตัวแปรหลักซึ่งได้แก่ รายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรค KAM มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับลักษณะของเนื้อหาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.424 และมีค่า t-statistics เท่ากับ -7.163 ซึ่งแปลความหมายได้ว่า การรายงานวรรค KAM ในรายงานผู้สอบบัญชีจะมีการใช้คำที่มีลักษณะเชิงลบมากกว่าหน้ารายงานผู้สอบที่ไม่รายงานวรรค KAM และสอดคล้องกับสมมติฐานที่ H_2 ของงานวิจัยที่ตั้งไว้

บทสรุปและข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการศึกษาที่พบว่าหน้ารายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) อ่านได้ง่ายกว่าหน้ารายงานผู้สอบบัญชีที่ไม่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Li (2008) และสามารถอนุมานได้ว่าหากสารที่ผู้ส่งสารสามารถทำให้ผู้รับอ่านได้ง่ายจะส่งผลทำให้ผู้รับสารนั้นมีความเข้าใจ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณค่าในการสื่อสารและทำให้ผู้รับสารได้รับประโยชน์จากการใช้สาร ทั้งนี้ จากผลการศึกษายังพบว่าหน้ารายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) มีการใช้คำที่มีลักษณะเชิงลบมากกว่าหน้ารายงานผู้สอบบัญชีที่ไม่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Henry (2008) และ Smith (2016)

จากผลการศึกษาจึงสามารถอนุมานได้ว่า ผลงานวิจัยแสดงให้เห็นว่า รายงานผู้สอบบัญชีที่มีการสื่อสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) ส่งผลให้คุณค่าด้านการสื่อสารของรายงานผู้สอบบัญชีเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Smith (2016) และ Datejarutsri et al. (2019)

ดังนั้น การที่ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลส่งเสริมให้มีการเพิ่มวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) นั้นมีประโยชน์ต่อการสื่อสารอย่างแท้จริง และยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของงานตรวจสอบของผู้สอบบัญชีที่ต้องใช้ดุลยพินิจในการตรวจสอบอย่างระมัดระวังและรอบคอบยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงควร

ส่งเสริมให้มีการสื่อสารเพิ่มเติมในส่วนของวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) ในหน้ารายงานผู้สอบบัญชีต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Datejarutsri, P., Sampet, J., & Kosaiyakanont, A. (2019). Communication Value of Key Audit Matters in Auditor's Report of Companies in Resources and Technology Industries Listed on the Stock Exchange of Thailand. *Modern Management Journal*, 17(1), 43-55.
- Federation of Accounting Professions. (2015a). *The New Auditor's Report: Greater Transparency into the Financial Statement Audit (Enhancing Auditor Communications)*. Retrieved April 18, 2017, from <http://www.fap.or.th/upload/9414/48XZM7P3Ca.pdf>
- Federation of Accounting Professions. (2015b). *TSA 701: Communication Key Audit Matters in the Independent Auditor's Report*. Retrieved April 18, 2017, from <http://www.fap.or.th/upload/9414/4x9uV7CGE1.pdf>
- Ferguson, G. A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education* (5th ed.). Singapore: McGraw-Hill International Book Co.
- Gunning, R. (1944). *Fog Index*. Retrieved October 19, 2017, from <https://readable.io/content/the-gunning-fog-index/>
- Henry, E. (2008). Are Investors Influenced by How Earnings Press Releases are Written?. *Journal of Business Communication*, 45(4), 363-407.

- Hinkle, D. E., William, W., & Stephen, G. J. (1998). *Applied Statistics for the Behavior Sciences* (4th ed.). New York: Houghton Mifflin.
- KPMG. (2016). *Beyond Auditor's Report*. Retrieved January 15, 2019, from <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/pdf/2016/03/Beyond-Auditor-Report-Jan2016-Thai.pdf>
- Li, F. (2008). Annual report readability, current earnings, and earnings persistence. *Journal of Accounting and Economics*, 45(2-3), 221-247.
- Loughran, T., & McDonald, B. (2014). Measuring Readability in Financial Disclosures. *Journal of Finance*, 69(4), 1643-1671.
- Pornupatham, S., & Vichitsarawong, T. (2014). The Draft of New Auditor's Report: A Challenge of Auditors and Users. *Chulalongkorn Business Review*, 36(141), 36-54.
- Smith, K. W. (2016). *A Content Analysis of Expanded Auditor Reporting in the United Kingdom*. (Dissertation, Department of Accounting and Information Systems, Pamplin College of Business, Virginia Polytechnic Institute and State University).
- The Stock Exchange of Thailand. (2017). *List of Listed Companies in the Stock of Exchange*. Retrieved April 18, 2017, from <http://www.set.or.th/th/company/companylis.html>
- Tangruenrat, C. (2015a). Greater Communication from the New Auditor Report. *Journal of Accounting Profession*, 11(30), 85-97.
- Tangruenrat, C. (2015b). Key Aspects and Applications of Key Audit Matters. *Journal of Accounting Profession*, 11(32), 110-127.
- Tangruenrat, C. (2015c). The Value of New Auditor's Report. *Journal of Accounting Profession*, 11(31), 26-44.